

Kivinevan Tuulipuisto Ky

c/o Taaleri Energia Oy

Kasarmikatu 21 B

00130 Helsinki

Yhteyshenkilö: Miia Istolahti /Etha Oy

Kivinevan tuuli- ja aurinkovoimahanke ja siihen liittyvä sähkönsiirto, Siikalatva, Haapavesi, Raahе**Perusteltu päätelmä**

Perusteltu päätelmä on yhteysviranomaisen hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista tekemä perusteltu johtopäätös, joka on tehty arviointiselostuksen, siitä annettujen mielipiteiden ja lausuntojen, sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun pohjalta. Perusteltu päätelmä perustuu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, jäljempänä YVA-laki) 23 §:ään.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteysviranomaisena on toiminut 31.12.2025 asti Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja valtion aluehallinnon uudistuksen myötä 1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirasto.

1 Hanketiedot**1.1 Hankkeen perustiedot**

Kivinevan tuuli- ja aurinkovoimahanke ja siihen liittyvä sähkönsiirto (Siikalatva, Haapavesi, Raahе).

Hankkeesta vastaava on Kivinevan Tuulipuisto Ky. Hankkeesta vastaavan konsulttina ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on toiminut Ecobio Oy.

1.2 Hankkeen ja sen vaihtoehtojen kuvaus

Taaleri Energia Oy:n omistama hankeyhtiö Kivinevan Tuulipuisto Ky suunnittelee tuuli- ja aurinkovoimahanketta Siikalatvan kunnassa sijaitsevalle Kivinevan alueelle yhteensä noin 3800 hehtaarin kokoiselle alueelle. Hanke-alue sijaitsee noin 3,6 kilometriä Siikalatvan Pulkkilan kuntakeskuksesta länteen. Voimajohtoreittivaihtoehdot ulottuvat lisäksi Raahen ja Haapaveden kaupunkien alueille.

Hankealueelle suunnitellaan enintään 28 tuulivoimalan rakentamista. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho 8–10 megawattia (MW). Lisäksi hankealueelle suunnitellaan kahta aurinkoenergian tuotantoaluetta, joiden yhteispinta-ala on enintään 229 hehtaaria.

Arviointiselostuksessa arvioidaan seuraavia vaihtoehtoja:

Tuuli- ja aurinkovoima

Vaihtoehto 0 (VE0): Hanketta ei toteuteta.

Vaihtoehto 1 (VE1): Rakennetaan 28 uutta tuulivoimalaa ja aurinkovoimaa kahdelle kokonaispinta-alaltaan noin 226 hehtaarin kokoiselle alueelle.

Vaihtoehto 2 (VE2): Rakennetaan 20 uutta tuulivoimalaa ja aurinkovoimaa kahdelle kokonaispinta-alaltaan noin 226 hehtaarin kokoiselle alueelle.

Vaihtoehto 3 (VE3): Rakennetaan 9 uutta tuulivoimalaa ja aurinkovoimaa kahdelle kokonaispinta-alaltaan noin 229 hehtaarin kokoiselle alueelle.

Sähkönsiirto

Vaihtoehto SVE1: Hankealueen sähköasemalta rakennetaan 400 kV voimalinja länsiluoteeseen Elenia Verkko Oy:n Vihanti-Pulkila-linjan johtokäytävässä, verkkoliityntä Lumijärven sähköasemalla. Reitin pituus on noin 23,6 km. Sähkönsiirtolinja on yhteinen alueelle suunniteltavan Leuvannevan tuulivoimahankkeen kanssa. Reitin alkupää, joka käsittää sähköaseman ja noin kilometrin pituisen johdon, on arvioitu tässä arviointiselostuksessa. Loppuosa reitistä arvioidaan pääosin Leuvannevan hankkeen arviointimenettelyssä. Sähkönsiirtolinja kulkee Siikalatvan kunnan sekä Haapaveden ja Raahen kaupunkien alueilla.

Vaihtoehto SVE3: Hankealueen sähköasemalta rakennetaan 400 kV voimalinja itään. Hankealueella linja kulkee Elenia Verkko Oy:n Vihanti-Pulkila-linjan johtokäytävässä, siitä eteenpäin rakennetaan uutta johtokäytävää. Liityntä tapahtuu suunnitteilla olevalle Siikalatvan sähköasemalle Siikalatvalla. Reitin pituus on noin 16,6 km. Sähkönsiirtoreitti kulkee Siikalatvan kunnan alueella.

Vaihtoehto SVE2 on hankesuunnittelun aikana jätetty pois tarkastelusta.

Tarkempi kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista on esitetty arviointiselostuksessa.

2 Ympäristövaikutusten arviointimenettely

2.1 Arviointiselostuksen vireilletulo

Ympäristövaikutusten arviointimenettely (jäljempänä arviointimenettely) on tullut vireille, kun hankkeesta vastaava (Kivinevan Tuulivoima Ky) on toimittanut ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma) yhteysviranomaiselle 17.8.2023. Arviointiohjelma oli nähtävillä 20.9.2023 - 20.10.2023 ja yhteysviranomainen antoi siitä lausuntonsa 15.11.2023.

Hankkeesta vastaava (Kivinevan Tuulivoima Oy) on toimittanut 1.10.2025 yhteysviranomaiselle ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (jäljempänä arviointiselostus) perustellun päätelmän antamista varten.

Hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä YVA-lain liitteen 1 kohdan kohtien 7e ja 8b perusteella.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteydessä on laadittu luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen arviointi Natura 2000 -verkoston alueelle Haapaveden lintuvedet ja suot (FI1100001, SAC/SPA). Lupa- ja valvontavirasto on antanut Natura-arvioinnista lausuntonsa 13.2.2026, jonka julkinen versio on tämän päätelmän liitteenä 2.

2.2 Arviointiselostuksesta tiedottaminen ja kuuleminen

Yhteysviranomaisen tiedotti arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä pidosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 22.10.2025 - 20.12.2025. Kuulutus julkaistiin Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen verkkosivulla: www.ely-keskus.fi/kuulutukset/pohjois-pohjanmaa. Tieto kuulutuksesta lähetettiin Siikalatvan ja Siikajoen kunnille sekä Haapaveden ja Raahen kaupungeille julkaistavaksi kuntalain (410/2015) 108 §:n mukaisesti. Lisäksi arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä pidosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen tiedotettiin Kaleva ja Siikajokilaakso lehdissä sekä Siikalatvan kuntatiedotteessa julkaistuilla ilmoituksilla (22.10.2025).

Arviointiselostukseen on voinut tutustua kuulemisaikana:

- Ympäristöhallinnon verkkopalvelussa osoitteessa:
www.ymparisto.fi/kivinevantuulivoimaYVA
- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen aulapalvelut: Veteraanikatu 1, 90130 Oulu
- Haapaveden kirjasto: Urheilutie 64 B, 86600 Haapavesi
- Raahen kaupungintalo: Rantakatu 50, 92100 Raahen
- Raahen pääkirjasto: Rantakatu 45, 92100 Raahen
- Siikalatvan kunnantalo: Pulkkilantie 4, 92600 Pulkila
- Rantsilan kirjasto: Kunnantie 1, 92500 Rantsila
- Siikajoen kunnanvirasto: Virastotie 5 A, 92400 Ruukki
- Ruukin pääkirjasto: Opintie 3, 92400 Ruukki

Arviointiselostuksesta järjestettiin yleisötilaisuus 3.12.2025 Siikalatvan kunnantalolla. Tilaisuuteen oli myös etäosallistumismahdollisuus (Teams). Tilaisuudessa esiteltiin myös hankkeen kaavoitusta.

Hankkeesta vastaava on perustanut seurantaryhmän tukemaan arviointityötä. Seurantaryhmään kutsutut tahot on lueteltu arviointiselostuksessa. Seurantaryhmä kokoontui arviointiohjelmavaiheessa 13.6.2023 ja arviointiselostusvaiheessa 14.4.2025.

3 Arviointiselostuksesta annetut lausunnot ja mielipiteet

Yhteysviranomainen pyysi lausunnot arviointiselostuksesta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta ja tahoilta, joita asia todennäköisesti koskee. Arviointiselostuksesta toimitettiin yhteysviranomaiselle 14 lausuntoa ja 9 mielipidettä. Lausunnon antoivat seuraavat tahot: Fingrid Oyj, Fintraffic Lennonvarmistus Oy, Ilmatieteen laitos, Luonnonvarakeskus, Metsähallitus, Suomen metsäkeskus, Oulun museo- ja tiedekeskus (kaksi erillistä lausuntoa), Pohjois-Pohjanmaan liitto, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Puolustusvoimien 3. Logistiikkarykmentti, Raahen kaupunki, Säteilyturvakeskus (ei lausuttavaa) ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes (ei lausuttavaa).

Mielipiteen antoivat seuraavat tahot: Ainalin Osakaskunta, Digita Oy, Pyhäjokialueen luonnonsuojeluyhdistys ry, Sipolan vesialueiden osakaskunta, Suomen Erillisverkot Oy ja Telia Finland Oyj. Lisäksi mielipiteen antoi 3 yksityishenkilöä, joista yksi mielipide sisältää kannanoton usean kiinteistönomistajan osalta (yhteensä 34 allekirjoittajaa).

Seuraavassa on esitetty yhteenveto arviointiselostuksesta annetuista lausunnoista ja mielipiteistä. Lausunnot löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.ymparisto.fi/kivinevantuulivoimaYVA. Verkkopalvelussa julkaistuista lausunnoista on poistettu henkilötiedoiksi katsotut sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n mukaiset tiedot.

Yhteenveto lausunnoista

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen tekemä yhteenveto arviointiselostuksesta annetuista lausunnoista. Yhteisvaikutukset ja vaikutusten lieventäminen on käsitelty kunkin asiakohdan alla.

Linnusto

Todetaan, että metsäkanalintujen osalta soitimia ei ole huomioitu voimaloiden sijoittelussa ja, että selostuksen mukaan nähdään hankkeesta koituvan varsinkin merkittäviä yhteisvaikutuksia. Tuodaan esille, että vaikka selostuksen mukaan hanke yhdessä viereisten Taikkonevan ja Leuvannevan hankkeiden kanssa aiheuttaa suuria kielteisiä vaikutuksia (esim. elinympäristön muutokset, häiriövaikutukset ja törmäysvaikutukset) lintudirektiivin lajistoon, arvioon vaikuttavia toteuttamiskelpoisia lievennysmahdollisuuksia ei ole tunnistettu. Todetaan, että mikäli riskit toteutuvat yhtä laaja-alaisesti kuin tuulivoimaa suunnitellaan, tulisi toteuttamiskelpoisia lievennysmahdollisuuksia löytää.

Todetaan, että arviointiselostuksen suuriin petolintuihin kohdistuvaan vaikutusten arviointiin sisältyy epävarmuuksia ja todetaan, että lintudirektiivin lajien pesien ja tuulivoimaloiden väliin tulisi jättää riittävän suuri suojavyöhyke.

Tuodaan esille, että hankkeen tuulivoimarakentamisen luontovaikutukset kohdistuvat korostetusti linnustoon, ja arviointiselostuksen mukaan kaava-alueen länsipääty on sen

linnustollisesti arvokkain osa. Arviointiselostukseen olisi ollut aiheellista ottaa tarkasteluun myös hankevaihtoehto, jossa tuulivoimaloiden määrä kaava-alueen länsiosassa olisi pienempi. Jatkosuunnittelussa tulee ennen kaikkea tuulivoimaloiden määrää vähentämällä ja niiden sijoittelua muuttamalla sekä yhteissuunnittelulla muiden hanketoimijoiden kanssa varmistaa, ettei linnustolle aiheudu hankkeesta merkittäviä haittavaikutuksia.

Tuodaan esille, että SVE1 vaikutukset on arvioitu ainoastaan noin kilometrin osalta, ja loppuosa reitistä arvioidaan selostuksen mukaan pääosin Leuannevan hankkeen arviointimenettelyssä. Sähkönsiirtolinja SVE1 kulkee varsin läheltä linnustollisesti arvokasta, olemassa olevien ja suunniteltujen sähkölinjojen suhteen kriittistä Haapaveden lintuvesien ja soiden Natura 2000 -aluetta. Mikäli Kivinevan sähkönsiirtoreitti tulee Leuannevan hankkeen voimajohdon viereen, tulee varmistua siitä, että myös Kivinevan johtokäytävän alue on riittävästi selvitetty ja arvioitu eri vaikutustyyppien osalta.

Hankkeen jatkosuunnittelussa on varmistuttava, ettei hanke yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa muodosta suuria haitallisia vaikutuksia arvokkaisiin lintualueisiin eikä uhanalaisen päiväpetolinnun reviireihin. Tarvittaessa on esitettävä lievennystoimenpiteitä.

Muu luonto ja eläimistö

Todetaan, että uusiutuviin energialähteisiin siirtyminen on lähtökohtaisesti myönteistä, mutta muistutetaan, että hanke aiheuttaa metsäkatoa ja metsäalueiden pirstoutumista. Todetaan, että vaihtoehto SVE1 risteää luontopolun, Vihannin kinttupolkuverkoston, kanssa kahdessa kohtaa ja että voimajohtoreitillä sijaitsee Kustinsuon isovarapuräme, joka on luokiteltu silmällä pidettäväksi. Nämä tulee ottaa huomioon voimajohdon rakentamisen ja käytön aikana.

Todetaan, että hankealueella on saukon lisääntymiselinympäristöjä. Selostuksessa ehdotetaan 50 metrin suojaetäisyyttä rakentamisen ja saukolle tärkeiden elinympäristöjen väliin, mutta tämän etäisyyden riittävyyttä ei selostuksessa perustella. Hankealue sijaitsee keskeisesti Pulkkilan susilauman alueella ja sen ydinaluetta ei ole saatu määritettyä. Todetaan, että arviot vaikutuksista ovat siten periaatteessa vain arveluja ja riskianalyysi on siten aiheellinen. Suden lisäksi yhteisvaikutuksia tulisi huolellisemmin tarkastella myös muiden suurpetojen osalta. Hankkeessa tulee varmistaa vaikutusarvioinnin ja mahdollisten lieventämistoimenpiteiden avulla Natura 2000-verkoston ja ekologisten yhteyksien säilyminen elinvoimaisina.

Pintavedet

Tuodaan esille, että hankkeessa voitaisiin selvittää hankealueen ennallistamiskelpoiset suot ja toteutetaan niiden ennallistaminen osana pintavesien ohjaamista ja vesiensuojelutoimia.

Yhdyskuntarakenne ja maankäyttö

Todetaan, ettei hanke sijaitse lainvoimaisissa vaihemaakuntakaavoissa osoitetulla tuulivoima-alueella, mutta voimaan määrätyssä energia- ja

ilmastovaihemaakuntakaavassa alueelle on osoitettu tuulivoima-alue. Vaihtoehdon VE3 kaikki voimalat sijoittuvat energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa osoitetulle tv-alueelle tv-1 396, Vaihtoehtojen VE1 ja VE2 voimaloista neljä sijoittuu tv-1 396 alueen tuntumaan, kun taas vaihtoehtojen itäisemmät voimalaryhmittymät sijaitsevat selkeästi etäämmällä maakuntakaavan tv-alueesta. Todetaan, että kaavaehdotusvaiheessa tulee löytää ratkaisuja suurien haitallisten vaikutusten lieventämiseksi, ja lisäksi on arvioitava tuuli- ja aurinkovoima-alueen vaikutusten suhdetta energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan yleisiin suunnittelumääräyksiin.

Vaikutusten arviointi osoittaa, että suurimmat vaikutukset aiheutuvat etenkin vaihtoehdoista VE1 ja VE2. Jatkosuunnittelussa tulisi pyrkiä lieventämään arviointiselostuksessa todettuja haitallisia vaikutuksia arvokkaisiin maisema-alueisiin ja rakennettuun ympäristöön pitäytymällä kaavanmukaisella alueella, joka on pääosin VE3 mukainen.

Maisema ja kulttuuriympäristö

Todetaan, että hankkeen läheisyyteen sijoittuu mm. Junnonojan-Koskenrannan kulttuurimaisema-alue Lamujokivarressa, Koskenrannan maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, maakunnallisesti arvokas Viitastenjärven rantamaisema-alue sekä useita muita maakunnallisesti arvokkaita kohteita. Hankkeessa tarkasteltujen laajimpien hankevaihtoehtojen VE1 ja VE2 itäisempi voimalaryhmittymä sijaitsee energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa osoitetun tuulivoimaloiden alueen tv-1 396 ulkopuolella ja siinä osassa hankealuetta, jolla on Kivinevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeessa, kuten myös energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaprosessin aikana tunnistettu olevan erittäin suuria haitallisia vaikutuksia maisemaan (ml. yhteisvaikutukset). Maisemaan kohdistuvia suuria haitallisia vaikutuksia tulee lieventää Kivinevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen kaavaehdotusvaiheessa.

Todetaan, että selostuksessa esitetyssä termistössä on epätarkkuuksia. Alueen läheisyydessä sijaitsee runsaasti suunnitteluvaiheessa olevia tai jo kaavoitettuja tuulivoimahankkeita ja yhteisvaikutukset voivat muodostua merkittäviksi, erityisesti Viitastenjärvellä, jossa tuulivoimalat voivat ympäröidä järven. Todetaan, että maisemavaikutusten lieventämiseksi on hyvä tarkastella pylväsrakenteiden sijoittelua erityisesti avoimilla sekä asutuilla alueilla.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Todetaan, että vaikka arviointiselostuksen mukaan hankkeesta ei aiheudu vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön, kuitenkin esimerkiksi kaavaluonnoksessa voimalan 24 tv-alue sijaitsee muinaisjäännöksen (Karkulehdonrämme) kanssa päällekkäin. Tv-alueen kaavamääräys mahdollistaa muinaisjäännöksen päälle rakentamisen. Todetaan, että jo tämän vuoksi hanke on mahdollistamassa muinaisjäännökseen kajoamisen ja sen seurauksena hankkeella on vaikutusta muinaisjäännöksiin. Kohde Murtokangas 1 sijaitsee alle 10 metrin päässä suunnitellusta tiestä ja maakaapelireitistä pohjoiseen. Kohde Murtokangas 3 sijaitsee suunnitellun tien ja maakaapelireitin varrella, mutta etäisyyttä muuttuvaan maankäyttöön ei ole mainittu. Voimajohtolinjalla sijaitsee myös kohde

Volmuri, jossa tulee huomioida, että muinaisjäännös ei saa jäädä voimajohtopylvään harusten väliselle alueelle.

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset

Todetaan, että yhdessä Taikkonevan ja Leuvannevan kanssa hanke muodostaa hyvin merkittävän ja laajan tuulivoima-alueen, joten vaikutuksia voi ilmetä ympäröivään asutukseen eri suunnilta ja erityisesti Viitajärven ympäristössä varsinkin vaihtoehdossa 1. Selostuksessa todetaan, että vaihtoehdoissa VE1 ja 2 VE2 yhteismeluvaikutus arvioidaan ohjearvon ylityksen takia suureksi kielteiseksi ja vaihtoehdossa 3 VE3 kohtalaiseksi kielteiseksi. Jatkosuunnittelussa tulee varmistaa, että melun ohjearvot alittuvat kaikissa häiriintyvissä kohteissa huomioiden myös yhteisvaikutus muiden hankkeiden kanssa.

Todetaan, että SVE1-voimajohtoreitin alueen maanomistajiin ja heidän maankäyttönsä nykyistä leveämpi johtokäytävä voi vaikuttaa merkittävästi ja korostaa, että maanomistajat ja muut asianosaiset tulee pitää ajan tasalla myös hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa.

Hankkeen etäisyys lähimmästä säätutkasta on noin 60 km. Todetaan, että alueen tuulivoimaloiden yhteisvaikutus tulee aiheuttamaan merkittävää häiriökatkua säätutkahavaintoihin.

Natura-arvioinnista annetut lausunnot

Metsähallitus

Metsähallituksen Natura-arvioinnista antama lausunto on liitteenä 3. Sen mukaan hankkeen Natura-arvioinnissa on puutteita, joista merkittävimmät liittyvät yhteisvaikutusten arvioimiseen Haapaveden lintuvesien ja soiden Natura 2000 -alueen suojeluperusteena olevan salassa pidettävän lajin ja muun linnuston osalta. Natura-arvioinnin johtopäätökseen siitä, ettei hankevaihtoehdoista VE2 ja VE3 yhteisvaikutukset huomioiden aiheudu merkittävästi heikentäviä vaikutuksia alueen suojeluperustelinnustoon, sisältyy Metsähallituksen näkemyksen mukaan huomattavaa epävarmuutta.

Lupa- ja valvontavirasto

Lupa- ja valvontavirasto yhtyy Natura-arvioinnissa esitettyyn johtopäätökseen siitä, ettei hankkeesta etäisyyden takia aiheudu heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille eikä luontodirektiivin liitteen II lajille saukolle.

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että Kivinevan hankealueen sijoittuessa yli kolmen kilometrin etäisyydelle kyseisestä Natura-alueesta, voidaan yksinään sen tuuli- ja aurinkovoimaloista Natura-alueelle suojelun perusteena olevalle linnustolle aiheutuva merkittävä heikentyminen epävarmuuksista huolimatta poissulkea riittävällä varmuudella.

Eri aurinko- ja tuulivoimahankkeiden ja niihin liittyvien sähkönsiirtolinjojen aiheuttamista yhteisvaikutuksista ei sen sijaan ole arvioinnin toteutustapaan liittyvien puutteiden vuoksi

mahdollista muodostaa kunnollista käsitystä. Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että koska linnustovaikutusten arviointia ei näin ollen voida pitää kokonaisuudessaan asianmukaisena, ei Kivinevan hankkeesta yhdessä muiden hankkeiden kanssa Natura-alueen suojeluperusteena oleviin lintulajeihin (ml. erikseen arvioitu salassa pidettävä laji) kohdistuvia merkittäviä heikennyksiä pystytä luotettavasti poissulkemaan missään hankevaihtoehdossa.

Koska Kivinevan tuuli- ja aurinkovoima-alueista sekä sähkönsiirrosta yhdessä muiden hankkeiden kanssa aiheutuvia merkittäviä heikentäviä vaikutuksia suojelunperusteena olevalle linnustolle ei voida poissulkea, suunniteltua toimintaa ei voida katsoa Natura-alueen suojelutavoitteiden mukaiseksi. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että esitettyä vaikutusten arviointia on täydennettävä salassapidettävän lajin ja muun linnuston osalta.

Yhteenveto mielipiteistä

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen tekemä yhteenveto arviointiselostuksesta annetuissa mielipiteissä (9 kpl) esiin nousseista teemoista.

Luontoarvot ja eläimistö

Alueen tuulivoimahankkeet yhdessä tieverkoston ja siirtolinjojen kanssa vaarantavat viereiset Natura-alueet ja niiden vaikutus alueen eläimistöön on merkittävä. Hankealueelle sijoittuu kaksi viirupöllön pesäreviiriä, yksi helmipöllön pesäpaikka sekä ainakin yksi kanahaukkareviiri, jotka ovat kaikki olleet elinvoimaisia 5–10 vuoden sisällä. Lisäksi hankealueen vaikutusalueelle, 5 km etäisyydelle suunnitelluista voimaloista sijoittuu ainakin kolme viirupöllön pesäreviiriä. Mikäli tuulivoimapuisto toteutetaan suunnitellun mukaisesti, kyseiset reviirit vaarantuvat merkittävästi. Voimaloiden, sähköasemien ja sähkönsiirron sijoittelussa tulisi ottaa huomioon ainakin tunnetut lintujen pesäpaikat.

Haapaveden lintujärviin kohdistuvien yhteisvaikutusten osalta lieventämiskeinoina esitetään lyhyempiä lapoja tai sammuttamalla tuulivoimalat päivinä, jolloin hankealueen läpi lentää suuria määriä lintuja. Näiden lieventämiskeinojen toteuttaminen on epävarmaa ja ilman ympäristölupaa takeita toimintojen suorittamiseen ei ole. Huomioon ottaen kaikki suunnitteilla olevat Haapaveden lintuvedet- ja suot ympäröivät hankkeet, joita myös huomattavat määrät muuttolintuja käyttävät levähdyspaikkana, on hankkeiden yhteisvaikutuksia aliarvoitu, etenkin kun puuttuu kattava selvitys, jossa huomioitaisiin alueen kaikki hankkeet.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja kaavoitukseen

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa Leuvanannevan (sis. myös Taikko- ja Kivinevan) tv-1-merkinnän rajausta pienennettiin luonnosvaiheen jälkeen kauttaaltaan idässä, kaakossa ja etelässä kasvattamalla etäisyyttä maakunnallisesti arvokkaisiin kulttuurimaisema-alueisiin ja asutukseen. Lisäksi Viitastenjärven asutukseen ja maisema-alueeseen kohdistuvaa saartovaikutusta lievennettiin niin, että luonnosvaiheessa osoitettujen tv-1 393 (Leuvananneva) ja tv-3 538 (Kivineva) kaakkoisimmat osat jätettiin pois rajauksesta. Kivinevan arviointiselostuksessa on kuitenkin esitetty, että

vaihtoehtoissa VE1 ja VE2 pääosa tuulivoimaloista olisi vaihemaakuntakaavan aluerajauksen ulkopuolella. Vaihtoehdossa VE1 jopa 19 tuulivoimalaa eli 68 % voimaloista olisi vaihemaakuntakaavarajauksen ulkopuolella. Tämä on jyrkässä ristiriidassa vaihemaakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa.

Kivinevan tuulivoimapuiston vaikutusten arvioinnissa ei ole huomioitu riittävällä tarkkuudella kolmen vierekkäisen tuulivoimapuiston haitallisia yhteisvaikutuksia. Rakennettaessa kaikki kolme tuulivoimapuistoa haitalliset yhteisvaikutukset korostuvat, ja sen vuoksi Kivinevan, Taikkonevan tai Leuannevan hankkeita ei tule rakentaa vaihemaakuntakaavan aluerajauksen ulkopuolelle.

Maisemavaikutukset

Tuulivoimahankkeita on alueella liikaa ja ne ovat kooltaan liian isoja. Yhdessä tieverkoston ja siirtolinjojen kanssa ne pilaavat ainutlaatuiset ja arvokkaat maisema-alueet. Yhteisvaikutusten näkökulmasta kuvamallinnuksessa on huomioitu vain Taikkovena ja Leuannevan tuulivoimahankkeet. Ollaan tyytymättömiä siihen, ettei mallinnukseen ole ollut mahdollista osallistua. Haapaveden lintuvedet ja suot –alue edellyttäisi mallinnusta, joka, joka sisältäisi kaikki suunnitteilla ja kaavoituksessa olevat hankkeet. Haapaveden puolella Osmankijärven rannalla sijaitsevalta Vaitiniemen kylältä laadittu kuva antaa virheellisen vaikutelman, koska siinä on näkymäesteet järvelle päin. Toisin kuin arviointiselostuksessa todetaan, Korkattivuoren näköalapaikalta avautuu todennäköisesti kaukonäkymiä, jolloin voimalat on mahdollista havaita osana maisemakokonaisuutta. Myös järviolueita koskevat havainnekuvat koetaan puutteellisina. Toteutuessaan tuulivoimalat muuttavat merkittävästi järvimaisemia nykyisestä, ja heikentävät täten niiden viihtyvyyttä ja arvoa.

Pintavedet

Todetaan, että on välttämätöntä vaatia alueella rakenteilla oleviin tuuli- ja aurinkovoimahankkeisiin tehokkaita vesiensuojelutoimia, ja velvoitteet tulee asettaa Leuannevan, Kivinevan ja Taikkonevan rakentamishankkeisiin

Projekteissa tulisi ottaa huomioon kaikkien kolmen puiston (Leuannevan, Kivinevan ja Taikkonevan) yhteisvaikutus vesistöön. Vesistön tarkkailu tulisi aloittaa jo ennen rakennusvaiheen aloittamista, vertailukohdan saamiseksi. Myös mahdolliset muutokset vesistöön tulisi huomioida jo rakennusaikana sekä tarvittaessa keskeyttää toiminta ja tehdä riittävät suojelutoimet, ettei vesistöön aiheudu kuormitusta. Mikäli aiheutuvaa haittaa kohdistuu vesistöön, on tämä korvattava täysimääräisenä osakaskunnalle, sekä pyrittävä palauttamaan tilanne tarvittavilla keinoilla ennalleen. Tarkkailua tulee jatkaa rakennusvaiheen jälkeen riittävän pitkä aika puiston käyttöönoton jälkeen.

Tuulipuiston palotorjunnassa rakennusvaiheessa, sekä tuotannon aikana tulisi varmistaa käytettävissä oleva sammutusvesi ja sen saatavuus olemassa olevista vesistä, jolloin voitaisiin välttää lisää maanrakentamista ja siitä aiheutuvia mahdollisia vesistökuormia. Vesistön kuormaa voitaisiin myös vähentää valuma alueille toteutettavilla kosteikoilla, valuma-altailla ja niihin liittyvillä rakenteilla, joilla vesistönkuormitus vähenisi

huomattavasti ja samalla tukisi luontoarvojen säilyttämistä. Lisäksi kosteikkoja voitaisiin myös käyttää sammutusveden saantipaikkana.

Viestintäyhteydet

Tuodaan esille, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni- tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan. Antenni-tv-lähetyskäyttöä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv-vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen.

Yhteisvaikutukset

Haapavesi-Siikalatva-Kärsämäki alueelle on kaavoituksen/suunnittelun alla useita satoja voimaloita. Siikalatvan ja Haapaveden kunnilla ei ole tuulivoimastrategiaa, eivätkä aio tätä laatia. Maakuntakaavasta puuttuu kaikki suunnitellut alle 10 voimalan hankkeet ja useat hankkeet, kuten mm. Leuvanneva, Taikkoneva, Kivineva, Sikokangas, yrittävät poiketa maakuntakaava-alue rajauksista. Alueet sijaitsevat Haapaveden lintuvedet ja suot suojelualueen ympärillä. Lisäksi alueen kaakkoispuolelle on jo hyväksytty Piipsannevan tuulivoimapuiston osayleiskaava ja alueen pohjoispuolelle Suojärven yläpuolelle on suunnitteilla alle 10 voimalan alueita. Lisäksi hankkeisiin liittyy huomattava määrä uusia sähkönsiirtoreittisuunnitelmia alueen ympärillä.

Kivinevan hanke yhdessä alueen muiden tuulivoimapuistohankkeiden kanssa vaarantaa Natura-alueet, eläimistön, maisemat, asuinviihtyvyyden, aiheuttaa metsäkatoa, ja maisemahaittaa. Sähkönsiirtoalueen maanomistajia kohdellaan epätasa-arvoisesti verrattuna aurinko- ja tuulipuistoalueen maanomistajiin. Todetaan, että tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset luontoon ja ympäristöön ovat merkittävät ja tuulivoimaloiden määrää pitäisi huomattavasti vähentää. Vaihtoehdossa 3, joka sisältää 9 tuulivoimalaa ja 2 aurinkovoima- aluetta, haitat olisivat muita vaihtoehtoja maltillisemmat.

4 Yhteysviranomaisen arvio arviointiselostuksen riittävydestä ja laadusta sekä laatijoiden pätevyydestä

Yhteysviranomainen on tarkistanut arviointiselostuksen riittävyden ja laadun, ja toteaa tältä osin seuraavaa.

Arviointiselostus täyttää YVA-lain (252/2017) 19 §:ssä ja YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:ssä arviointiselostukselle säädetyt sisältövaatimukset.

Arviointiselostus on laadittu arviointiohjelman ja olennaisilta osiltaan yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta. Selostukseen ei kokonaisuutena arvioiden sisälly sellaisia olennaisia puutteita, jotka estäisivät yhteysviranomaisesta laatimasta perusteltua päätelmää hankkeen merkittävistä vaikutuksista. Arviointiselostuksen perusteella on mahdollista muodostaa riittävä kokonaiskäsitys hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista

sekä tunnistaa hankkeen merkittävät vaikutukset. Yhteysviranomainen tuo kuitenkin esiin joitakin seikkoja, joilla voi olla merkitystä vaikutusten arvioinnin eri osatekijöissä ja siten myös vaikutusten merkittävyyden tunnistamisessa ja määrittämisessä.

Hankevaihtoehtojen muutokset arviointiohjelmavaiheen jälkeen on tuotu esiin, kuten myös muut suunnitteilla olevat tuulivoima- sekä voimajohtohankkeet. Sähkönsiirron osalta vaihtoehto SVE2 on ohjelmavaiheen jälkeen jätetty pois tarkastelusta. Yhteysviranomainen pitää aurinkovoimaloiden teknisen kuvauksen osalta hyvänä sitä, että on esitetty suunnitelma paneelialueiden periaatteellisesta sijoittelusta aurinkovoiman suunnittelualueen sisällä huoltotiestöineen. Huoltotiestön määrä ja tyyppi on asianmukaisesti kuvattu myös sanallisesti. Aurinkovoimala-alueiden aitaamisen periaatteita sen sijaan ei ole tarkkaan kuvattu.

Arviointiselostuksen mukaan tässä hankkeessa vaikutusta pidetään merkittävänä, mikäli se on arvioitu todennäköisesti suureksi tai erittäin suureksi. Yhteysviranomainen pitää hyvänä, että tämä periaate on kuvattu selkeäsanaisesti arviointiselostuksessa. Vaikutuskohteen herkkyyttä ja vaikutuksen suuruutta on tarkasteltu arviointiselostuksen mukaan vaikutustyyppikohtaisten kriteerien avulla. Yhteysviranomainen pitää arviointiselostuksen puutteena sitä, että vaikutustyyppikohtaisia kriteerejä ei ole tarkasti kuvattu.

YVA-asetuksen 4 §:n mukaan arviointiselostuksessa on esitettävä tiedot arvioinnin laatijoiden pätevyydestä. YVA-lain 33 §:n mukaan yhteysviranomainen arvioi selostusta tarkastaessaan asiantuntemuksen. Arvioinnin laatijat on esitelty arviointiselostuksessa henkilöesittelyin, sisältäen kokemusvuodet. Yhteysviranomainen arvioi, että asiantuntemus on ollut riittävä arviointien laatimiseen.

5 Yhteysviranomaisen johtopäätös hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista

Arviointiselostuksen, kuulemispalautteen ja oman lisätarkastelunsa perusteella yhteysviranomainen esittää perusteltuna päätelmänään Kivinevan hankkeen merkittävistä vaikutuksista seuraavaa.

Yhteysviranomainen nostaa Kivinevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen merkittävimmiksi vaikutuksiksi luontovaikutukset (erityisesti linnusto, suurpedot, metsäpeura, ekologiset yhteydet ja vaikutukset Natura 2000 – suojelualueen suojeluperusteisiin), maisemavaikutukset sekä vaikutukset ihmisten elinoloihin (melu ja välke, liikenne ja asumisviihtyisyys hankealueella ja sen lähiympäristössä). Sähkönsiirtoreittivaihtoehdon SVE3 vaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyypeihin ovat merkittäviä, sillä ilman lieventämistoimenpiteitä reitillä on vaikutusta yhdeksään arvokkaaseen luontotyyppiin. Hankkeen vaikutusalueen ympäristön nykytilan kehittymiseen liittyy suurta epävarmuutta, koska läheiset tuulivoimahankkeet ovat vielä suunnitteluvaiheessa. Arviointiselostuksessa on tunnistettu, että hankkeiden toteutumisen myötä muodostuu todennäköisiä merkittäviä yhteisvaikutuksia Kivinevan tuulivoimahankkeen kanssa. Yhteysviranomainen yhtyy tähän näkemykseen. Arviointiselostuksesta poiketen yhteysviranomainen nostaa merkittäviksi myös vaikutukset pintavesiin sekä yhteyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön. Pintavesiin

kohdistuvat jo ennestään merkittävät paineet korostavat tarvetta huomioida vesienhoidon tavoitteet jatkosuunnittelussa.

Arviointiselostuksessa on tunnistettu sekä tuuli- ja aurinkovoimapuiston että sähkönsiirron osalta hankevaihtoehtojen välille eroja ympäristövaikutusten merkittävydessä. Yhteysviranomaisen yhtyy arvioihin pääpiirteissään, mutta tuo jäljempänä esiin niihin liittyviä huomioita. Yhteysviranomaisen katsoo tuuli- ja aurinkovoimapuiston osalta hankevaihtoehdon VE3 aiheuttavan kokonaisuutena vähiten merkittäviä ympäristövaikutuksia. Maankäyttöön kohdistuvien vaikutusten kannalta hankevaihtoehto VE3 on selkeästi myönteisempi vaihtoehtoihin VE1 ja VE2 verrattuna. Vastaavasti maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön kohdistuu vaihtoehdossa VE3 vähemmän kielteisiä vaikutuksia. Vaihtoehto VE3 tuottaa muun muassa maakunnallisesti arvokkaalle Viitastenjärven kulttuurimaisema-alueelle ja sen vakitukselle ja vapaa-ajan asutukselle huomattavasti lievemmat vaikutukset kuin laajemmat hankevaihtoehdot. Myös yhteisvaikutusten näkökulmasta on merkillepantavaa, että vaihtoehdossa VE3 useasta eri ilmansuunnasta Viitastenjärven alueelle kohdistuva visuaalinen maisemavaikutus on merkittävästi lievempi kuin vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 toteuttaen siten myös maakuntakaavan alueelle osoittamia tavoitteita ja kehittämisperiaatteita.

Selostuksessa SVE1:n ympäristövaikutukset on kokonaisuutena arvioitu hieman vähäisemmiksi kuin SVE3:n perustuen ennen muuta luontovaikutuksiin.

Lupa- ja valvontavirasto on Haapaveden lintuvedet ja suot Natura-arvioinnista antamassaan lausunnossaan todennut, että Kivinevan tuuli- ja aurinkovoima-alueista sekä sähkönsiirrosta yhdessä muiden hankkeiden kanssa aiheutuvia merkittäviä heikentäviä vaikutuksia suojelunperusteena olevalle linnustolle ei voida poissulkea. Täten suunniteltua toimintaa ei voida katsoa Natura-alueen suojelutavoitteiden mukaiseksi. Natura-arviointia on täydennettävä salassa pidettävää lajin ja muun linnuston osalta.

5.1 Linnusto

Yhteysviranomaisen katsoo, että tehtyihin linnustoselvityksiin ja sen myötä vaikutusten arviointiin on voinut jäädä epävarmuutta, sillä laajoja alueita on jäänyt pistelaskentaverkoston ulkopuolelle. Selvittämättä ovat esimerkiksi entisten turvetuotantoalueiden, hankealueelle sijoittuvien avosoiden sekä Laitakangas–Tuohisaari yksityismaiden luonnonsuojelualueen linnustolliset arvot. Lehtinevan avosuota ympäröi usea voimala, mutta avosuon merkitystä linnustolle ei ole selvitetty.

Linnuston osalta hankkeen merkittäviksi kielteisiksi vaikutuksiksi selostuksen mukaan nousevat vaikutukset lintudirektiivin lajeihin vaihtoehtojen VE1, VE2 ja VE3 osalta. Arvio perustuu vaikutuksiin, jotka kohdistuvat etenkin metsäkana- ja päiväpetolintuihin, pöllöihin sekä avoimien ja puoliavoimien elinympäristöjen lajistoon. Näille lajeille ja lajiryhmille hankealue toimii tärkeänä elinympäristönä paikallisella tai alueellisella tasolla ja niihin kohdistuvat vaikutukset arvioidaan laaja-alaisiksi. Muuhun pesimälinnustoon on arvioitu kohdistuvan suuria haitallisia vaikutuksia vaihtoehtojen VE1 ja VE2 osalta. Kaikista hankevaihtoehdoista on arvioitu aiheuttavan suuria kielteisiä yhteisvaikutuksia

Perusteltu päätelmä

18.2.2026

LVV-U/20385/2026

Julkinen

lintudirektiivin lajistoon ja vähäisen kielteisiä yhteisvaikutuksia muuhun pesimälinnustoon. Jäljempänä esiintuotavista arvioinnin epävarmuuksista ja puutteista huolimatta yhteysviranomainen katsoo, että edellä mainittu arviointi on kokonaisuutena oikeansuuntainen ja perusteltu.

Petolinnut

Hankealue voimajohtoineen sijoittuu suuren petolintulajin reviirille, ja vaikutuksia on arvioitu salassa pidettävässä viranomaisliitteessä. Arvioinnissa hyödynnettiin maastotarkkailuja, Lajitietokeskuksen tietoja sekä matemaattisia mallinnuksia. Yhteysviranomainen pitää vaikutusarvioinnin pohjana käytettyjä lähtötietoja sekä tehtyjä selvityksiä menetelmällisesti asianmukaisina, sekä ajallisesti että alueellisesti riittävän kattavina, mutta katsoo, että törmäysmallinnuksessa käytetyt parametrit poikkeavat merkittävilta osin yleisesti hyväksytystä ohjeistuksesta. Erityisesti voimaloiden teknisissä parametreissa (lapojen maksimileveys, lavan kaltevuuskulma ja pyörimisnopeus) on käytetty arvoja, jotka eivät vastaa ohjeellisia lähtötietoja. Yhteysviranomainen yhtyy, törmäysmallin parametrien epävarmuudet huomioiden, yhteisvaikutusten arvioinnin johtopäätöksiin ja siihen, että vaihtoehdosta VE1 voi aiheutua merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Tämän julkisuuslain 24 § 1 mom. 14 k nojalla salassa pidettävän lajin vaikutusarvioinnin osalta yhteysviranomainen liittää perusteltuun päätelmään lausunnon erillisenä liitteenä.

Hankealueella on tehty pöllöselvitys, mutta erillistä päiväpetolintuseurantaa ei ole toteutettu. Yhteysviranomainen katsoo, että hankealueen merkitystä ei ole ollut mahdollista tunnistaa kokonaisuudessaan ilman erillistä päiväpetolintuseurantaa. Arviointi ei myöskään sisällä tietoa siitä, minkä selvitysten yhteydessä petolintuja on pyritty selvittämään. Oikea-aikainen selvitysajankohta päiväpetolintujen osalta on pesäpoikasaika kesä–elokuussa, joten yhteysviranomainen pitää mahdollisena, että alueelle sijoittuvia päiväpetolintujen reviirejä on saattanut jäädä paikantamatta. Arviointiselostuksesta annetuissa mielipiteissä on noussut esiin hankealueen merkitys petolinnuille, mikä lisää osaltaan tehtyjen selvitysten riittävyyteen liittyvää epävarmuutta. Tehtyjen selvitysten perusteella hankealueella pesii hiirihaukka sekä mahdollisesti kanahaukka. Pöllöselvityksissä on paikannettu viirupöllön reviiri, joka todennäköisesti myös pesii alueella.

Yhteysviranomainen pitää puutteena, ettei arviointiselostus sisällä erillistä arviointia petolintuihin kohdistuvien vaikutusten suuruudesta. Arvioinnissa on todettu, että hanke voi heikentää päiväpetolintujen pesien käyttöä ja pahimmillaan autioittaa reviirin. Täten yhteysviranomainen katsoo, että hankkeella voi olla petolinnuille suurta kielteistä haittaa.

Yhteysviranomainen nostaa esiin eritoten petolintujen osalta, että luonnonsuojelulain (9/2023) 70 § 3 momentin mukaan pesäpaikkauskollisten lajien pesän vahingoittaminen on kiellettyä myös lisääntymiskauden ulkopuolella, mikäli kyse on eläimen tekemästä pesästä, jota se käyttää toistuvasti. Yhteysviranomainen ohjeistaa noudattamaan kyseistä lakipykälää hiirihaukan, kanahaukan ja viirupöllön osalta. Tulee varmistaa voiko hankkeesta aiheutua luonnonsuojelulain 70 § vastaisia vaikutuksia, mikä vaatii

Perusteltu päätelmä

18.2.2026

LVV-U/20385/2026

Julkinen

lisäselvityksiä pesien paikantamiseksi. Lisäksi yhteysviranomaisen painottaa arvioinnissa esitettyä, että hiirihaukan pesäpuun ympärille tulee jättää riittävä suojavyöhyke. Yhteysviranomaisen kuitenkin huomauttaa, että sama koskee kanahaukan ja viirupöllön pesiä.

Muuttohaukka

Hankealueen välittömään läheisyyteen sijoittuu muuttohaukan reviiri, ja tehdyissä selvityksissä on tehty havaintoja lajin liikkumisesta Kivinevan hankealueella. Muuttohaukkaan on arvioitu kohdistuvan suuria kielteisiä vaikutuksia häiriö-, törmäys- ja estevaikutusten vuoksi. Yhteysviranomaisen pitää tehtyä arviota oikeana, mutta pitää puutteena, ettei arvioinnissa ole käsitelty hankkeen muuttohaukkaan kohdistamia elinympäristömuutoksia.

Metsähallitus on antamassaan lausunnossa todennut, että tämänhetkisen kirjallisuuden valossa riittävä etäisyys pesäpaikan ja lähimpien voimaloiden välillä tulisi olla vähintään 2 kilometrin suojavyöhyke (Rydellin ym. 2012). Tämänhetkisen voimalasijoittelun mukaan kaikissa hankevaihtoehdoissa useampi voimala sijaitsee alle kahden kilometrin päässä tunnetusta muuttohaukan pesäpaikasta. Yhteysviranomaisen katsoo, että muuttohaukkaan kohdistuvia haitallisten vaikutusten arviointia tulee täydentää arvioida hankkeen vaikutusten merkittävyyttä suhteessa luonnonsuojelulain säädöksiin. Jatkosuunnittelussa tulee huomioida, että muuttohaukka voi pesiä laajasti koko suoalueella.

Pesimälinnusto

Läheiset IBA- ja FINIBA-alueet on arviointiselostuksessa tunnistettu. Hankealueen ulkopuolella merkittävin kohde on Haapaveden lintuvedet ja suot Natura-alue, joka on myös rajattu IBA- ja FINIBA-alueeksi. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että toisin kun arviointiselostuksessa on esitetty, sijoittuu hankealueen läheisyyteen MAALI-alue. Kyseinen Ollikkaannevan MAALI-alue sijaitsee noin 3 kilometrin päässä hankealueesta. Haapaveden lintujärvien IBA- ja FINIBA-alueisiin on arvioitu kohdistuvan kohtalaisen kielteistä (VE1 ja VE2) tai vähäisen kielteistä (VE3) haittaa törmäys- ja estevaikutusten vuoksi, jotka voivat heikentää alueiden merkitystä levähdyspaikkoina.

Yhteysviranomaisen pitää puutteena, ettei hankealueelta ole esitetty linnustollisesti arvokkaita alueita, vaikka arvioinnissa on esitetty Kivinevan turvetuotantoalueen, sekä Hirsipetäjikön ja Lusikkanevan väliin jäävän metsäalueen erottuvan pesimälinnustoltaan muusta hankealueesta. Linnustollisesti arvokkaaksi tunnistetut alueet tulee ottaa huomioon voimalasijoittelussa riittävine suojavyöhykkeineen. Vaikutusten arvioinnissa on painotettu eritoten kahlaajalinnustoa ja niiden osalta huomioitavia etäisyyksiä viitaten niitä koskevaan tutkimukseen. Yhteysviranomaisen kuitenkin huomauttaa, että tutkimuksissa on havaittu häiriintymisen koskevan kahlaajien lisäksi myös sorsalintuja, varpuslintuja ja petolintuja. Tarkkaa tietoa riittävästä lajikohtaisesti suojavyöhykkeestä ei kuitenkaan useassa tapauksessa ole olemassa, mikä korostaa varovaisuusperiaatteen soveltamisen tarvetta.

Tehdyissä selvityksissä on havaittu äärimmäisen uhanalaisen (CR) peltosirkun neljän koiraan muodostama lauluryhmä. Yhteysviranomaisen korostaa, että lajin suojelun kannalta keskeistä on turvata pesinnän onnistuminen niillä alueilla, joilla peltosirkkuja edelleen esiintyy. Arvioinnissa esitetään, että lauluryhmän ympärille suositellaan jätettäväksi 200 metrin suojavyöhyke, jolla elinympäristöä ei hävitetä. Peltosirkulle erityisen tärkeät ruokailu- ja pesimäalueet sijaitsevat ojien reunoilla, minkä vuoksi ojiin tulee jättää riittävän leveät suojakaistat sekä säästää lajin tarvitsemia laulupuita ja pensaikkoja. Lajin huomioon ottamiseksi yhteysviranomaisen kehottaa sijoittamaan lajin esiintymisalueella tapahtuvan rakennustoiminnan peltosirkun pesimäkauden ulkopuolelle. Arviointiselostuksessa todetaan, että alueen metsittymisen estäminen raivaustoimenpitein voi edistää peltosirkun pesimisen jatkumista alueella myös tulevaisuudessa. Yhteysviranomaisen kannustaa tarkastelemaan tätä mahdollisena kompensatiokeinona.

Alueen metsäkanalintukannan on todettu olevan varsin runsaslukuinen. Tehdyissä selvityksissä hankealueelta on paikannettu seitsemän teeren soidinta ja kaksi metson soidinta. Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeessa voi muodostua todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia metsoon ja teereen. Kuten Luonnonvarakeskus on antamassaan lausunnossa todennut, on yhden vuoden selvitysaineisto altis satunnaisvaihtelulle, jolloin tunnistettuja soittimia tulee huomioida voimaloiden sijoittelussa. Yhteysviranomaisen toteaa, että tämänhetkisen kirjallisuuden valossa törmäysriskin lisäksi metsäkanalinnut saattavat välttää tuulivoimalaa ympäröivää aluetta tai käyttää sitä vähemmän lisääntymisaikana (soidinajan lisäksi siis myös poikasten kasvatukseen liittyvä habitaatinvalinta) lajista riippuen n. 500–600 m säteellä ja metson tapauksessa jopa yli 1000 m säteellä (mm. Coppes ym. 2020).

Kaikki arviointiselostuksessa ja sen liitteissä esitetyt linnustovaikutusten lieventämiskeinot on syytä huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa ja arvioida niiden vaikuttavuutta ja riittävyttä merkittävien linnustovaikutusten lieventämisessä.

Muuttolinnusto

Yhteysviranomaisen yhtyy arvioinnissa esitettyyn näkemykseen, jonka mukaan Kivinevan hankkeen arvioidaan yhdessä Leuvannevan ja Taikkonevan hankkeiden kanssa aiheuttavan muuttolinnustolle merkittäviä negatiivisia yhteisvaikutuksia. Nämä tulokset tulee huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa ja voimalapaikkojen sijoittelussa siten, että kurkien muuton on mahdollista jatkua alueen läpi myös jatkossa.

5.2 Eläimistö: suurpedot, metsäpeura ja ekologiset yhteydet

Suurpedot

Yhteysviranomaisen toteaa, että arviointiselostuksessa ja sen erillisessä liitteessä on esitetty ainoastaan suden osalta asianmukainen vaikutustenarviointi, jonka suhteen ei ole erillistä huomautettavaa. Muiden suurpetolajien osalta esitettyyn arviointiin sen sijaan sisältyy useita epävarmuustekijöitä, joista merkittävin on arvioinnin pohjana käytetyn aineiston heikko laatu ja riittävyys. Vaikka yhteysviranomaisen pitää suurpetojen

kartoittamiseksi tehtyjä maastokartoituksia lähtökohtaisesti kannatettavina, arviointiselostuksen liitteessä 3b esitetyn karttakuvan mukaan kartoituksessa on kuljettu ainoastaan tiealueille, mikä antaa hyvin rajallisen kuvan alueen merkityksestä suurpedoille. Lisäksi maastotöiden ajoitus on ilveksen lisääntymispaikkojen inventoinnin osalta ollut väärä. Yhteysviranomaisen korostaa, että vain eri vuodenaikoihin ajoittuvalla riittävän pitkän aikajakson kattavalla eri menetelmiä hyödyntävällä tarkastelulla (havaintorekisteritiedot, lumijälkilaskennat, riistakameraseuranta, muut maastoseurannat ym.) voidaan saada käsitys jonkin alueen merkityksestä suurpetojen elinalueena. Käytettävissä olleiden tietojen perusteella on saatu karkea käsitys alueen merkityksestä ahmalle, ilvekselle ja karhulle. Puutteena myös, ettei arvioinnissa oteta selkeää kantaa siihen, onko hankkeen rakentaminen omiaan aiheuttamaan luonnonsuojelulain 78 §:n vastaisia toimia ilveksen tai karhun lisääntymis- ja levähdyspaikoille.

Ilveksen osalta yhteysviranomaisen toteaa, ettei esitettyyn arviointiin liittyvien epävarmuuksien vuoksi voida poissulkea sitä mahdollisuutta, etteikö hankealueella voisi sijaita ilveksen toistuvassa käytössä olevia pesäalueita. Näin ollen myöskään hankkeesta aiheutuvia luonnonsuojelulain 78 §:n vastaisia vaikutuksia ei ilveksen osalta voida kokonaan poissulkea. Ja koska on muutoinkin epävarmaa, missä määrin tuulivoimarakentaminen vaikuttaa ilveksen elinympäristön käyttöön ja sitä kautta lisääntymiseen ja selviytymiseen, yhteysviranomaisen katsoo, ettei arvioitua suurempia haitallisia vaikutuksia voida poissulkea etenkin eri hankkeiden yhteisvaikutusten osalta. Sama pätee myös karhuun.

Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee huomioida luontodirektiivin liitteen IV mukaisten lajien, ilveksen ja karhun, arviointiin liittyvät epävarmuudet. Hankkeen vaikutukset luonnonsuojelulain 78 §:n säännöksiin tulee selvittää riittävällä luotettavuudella.

Metsäpeura

Maastotöiden yhteydessä lajiin viittaavia havaintoja ei ole tehty. Pantaseuranta-aineiston perusteella hankealueelta ja sähkönsiirtoreitin SVE3 alueelta on sekä kesäaikaisia että vaellusajan havaintoja. Aineisto osoittaa metsäpeurojen käyttävän Kivijärven avosualueita kesälaidunalueinaan, joksi se elinympäristömallin mukaan soveltuu erittäin hyvin. Arvioinnin mukaan hankkeen rakentamisesta aiheutuva häiriö jäänee vähäiseksi sillä oletuksella, että rakentamistoimet ajoitetaan herkimmän vasontakauden ulkopuolella. Hankkeen normaalitoiminnasta aiheutuva haittavaikutus on arvioitu enintään kohtalaiseksi, kuten myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset.

Yhteysviranomaisen toteaa Luonnonvarakeskuksen julkaisemiin aineistojen osalta, että antavat ne kyseenomaisessa tapauksessa vähintäänkin kohtalaisen käsityksen hankealueen ja sen lähiseudun merkityksestä metsäpeuran elinympäristönä. Epävarmuutta metsäpeuran osalta tehtävään arviointiin aiheuttaa ennen kaikkea se, ettei metsäpeuraa koskevaa tutkimustietoa käytännössä ole. Siksi vielä hyvin epäselvää, minkälaisia vaikutuksia tuulivoimarakentaminen voi sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä aiheuttaa lajin käyttäytymiselle, lisääntymiselle, selviytymiselle ja siten lopulta koko kannan elinkelpoisuudelle. Siksi on keskeistä tiedostaa, että vaikutusten mitta saattaa

poiketa arviointiselostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja etenkin useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset osoittautuvat oletettua merkittävimäksi. Metsäpeuraa koskevan tutkimustiedon viitteellisyys ja suorainen puute korostavat varovaisuusperiaatteen soveltamisen tärkeyttä metsäpeuraan kohdistuvia vaikutuksia arvioitaessa.

Edellä mainituin perustein yhteysviranomaisen toteaa, ettei Kivinevan tuulivoimahankkeesta etenään ottaen huomioon vaikutusalueen todennäköisen kehittymissuunnan voida täysin poissulkea suuria kielteisiä vaikutuksia metsäpeuralle ja sen elinympäristöille. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeessa vaikutuksia on syytä lieventää huomioimalla metsäpeuralle merkitykselliset alueet ja niiden väliset yhteydet voimalasijoittelussa. Tämä on myös Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastomaakuntakaavan ja sen tuulivoiman rakentamista koskevien yleisten suunnittelumääräysten mukaista. Vaikutuksia on tarpeen myös lieventää rakentamistoimien ajoittamisella metsäpeuran kannalta tärkeiden alueiden läheisyydessä eli Kivijärven ympäristössä, erityisesti herkimmän vasontakauden ulkopuolella, arvioinnissa esitetyn mukaisesti.

Ekologiset yhteydet

Ekologisiin yhteyksiin ja monimuotoisuuteen kohdistuvat negatiiviset yhteisvaikutukset arvioidaan nousevan merkittäviksi kaikkien hankevaihtoehtojen osalta, vaikkakin VE3 on näistä vähävaikutteisoin pienemmän voimalamäärän vuoksi.

Yhteysviranomaisen yhtyy hankkeen arvioihin, mutta korostaa, että merkityksellisessä roolissa hankkeen vaikutuksissa ekologisiin yhteyksiin tulee olemaan se, missä laajuudessa aurinkovoima-alueet tulevat toteutumaan, ja kuinka laajalta alueelta ne tullaan aitamaan. Yhteysviranomaisen katsoo, että ekologisten yhteyksien sekä paikallinen että alueellinen huomiointi korostuu alueen eri hankkeiden jatkosuunnittelussa, jota on suositeltavaa jatkaa hankkeiden tiiviinä yhteistyönä.

5.3 Suojelualueet

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että Kivinevan hankealueen sijoittuessa yli kolmen kilometrin etäisyydelle kyseisestä Natura-alueesta, voidaan yksinään sen tuuli- ja aurinkovoimaloista Natura-alueelle suojelun perusteena olevalle linnustolle aiheutuva merkittävä heikentyminen epävarmuuksista huolimatta poissulkea riittävällä varmuudella.

Lupa- ja valvontavirasto toteaa Natura-arvioinnista antamassaan lausunnossa, että Kivinevan hankkeesta yhdessä muiden hankkeiden kanssa Natura-alueen suojeluperusteena oleviin lintulajeihin (ml. erikseen arvioitu salassa pidettävä laji) kohdistuvia merkittäviä heikennyksiä ei pystytä luotettavasti poissulkemaan missään hankevaihtoehdossa.

5.4 Maisema ja kulttuuriympäristö

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön on arvioitu suuriksi merkittäviksi vaihtoehtoissa VE1 ja VE2 sekä Kivinevan hankkeesta yksinään että yhdessä muiden hankkeiden kanssa. Hankkeen merkittävät maisemavaikutukset kohdistuvat Junnonojan-Koskenrannan kulttuurimaisemaan Lamujokivarressa, Viitastenjärven rantamaisemaan, maakunnallisesti merkittävään Koskenrannan rakennettuun kulttuuriympäristöön, Pulkkilan kirkonkylälle sekä lähiseudun viljely- ja kylämaisemiin. Yhteysviranomaisen katsoo, että selostuksessa on asianmukaisesti todettu voimaloiden voivan muuttaa arvokkaiden maisemien luonnetta ja laatua. Yhteysviranomaisen pitää oikeansuuntaisena myös vaihtoehdon VE3 osalta esitettyä kuvausta, jossa vaikutukset jäävät kohtalaisen kielteisiksi. Vaihtoehdosta muodostuu kuitenkin suuria kielteisiä vaikutuksia maakunnallisesti arvokkaalle Viitastenjärven maisema-alueelle.

Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä huomioda Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavatyössä tehdyt ratkaisut hankekohtaisessa suunnittelussa. Kivinevan hankealueen kohdalle sijoittuvaa maakuntakaavan tuulivoimaloiden aluetta esimerkiksi on pienennetty maakuntakaavatyön edetessä pyrkien siihen, että maakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille ja niille sijoittuville asuin- ja eläinalueille ei aiheutuisi tuulivoimarakentamisesta merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Erityisesti Viitastenjärven arvokkaaseen maisema-alueeseen useasta eri ilmansuunnasta kohdistuvaa kumuloituvaa vaikutusta on lievennetty kaventamalla maakuntakaavan tv- aluetta. Arviointiselostuksessa on tuotu esille, että voimalat muodostavat Viitastenjärven eteläpuolelle järvimaisemaan uuden voimakkaan uuden elementin kaikissa vaihtoehtoissa. Erityisesti VE1, mutta myös VE2 voimaloiden hallitsevuus on edelleen laajaa läpi horisontin.

Selostuksen mukaan hankkeessa ei ole tunnistettu merkittäviä lieventämistoimenpiteitä, joilla voitaisiin vaikuttaa arvioinnin lopputulokseen. Tämä on ristiriidassa selostuksessa esitetyn arvion suhteen, jonka mukaan maisemavaikutuksia on mahdollista vähentää, mikäli voimalat sijaitsisivat enemmän rypäsmäisesti, voimalat sijoitettaisiin etäämmälle asutuksesta, loma-asutuksesta ja kulttuurimaisemista tai voimaloiden korkeutta pienennettäisiin. Erityisesti voimaloiden numero 14–16, 20 ja 26–28 on todettu olevan maiseman kannalta erittäin hallitsevia.

Yhteysviranomaisen korostaa, että hankkeessa tulee etsiä toteuttamiskelpoisia lieventämisvaihtoehtoja, joilla voidaan vähentää hankkeen suuria haitallisia vaikutuksia erityisesti hankkeen pohjoispuolella sekä itä-kaakkoissuunnassa sijaitseville arvokkaille alueille.

5.5 Ihmisten elinolot ja viihtyvyys

Toiminnan aikaiset vaikutukset asumiselle ja elinoloille arvioidaan vaihtoehtoissa VE1 ja VE2 kohtalaisen kielteisiksi. VE3:ssa vaikutukset on arvioitu vähäisen kielteisiksi. Yhteisvaikutukset toiminnan aikana asumiselle ja elinoloille arvioidaan VE1:n ja VE2:n osalta suuren kielteisiksi. Erityisesti Viitastenjärven alueelle kohdistuisi suuria kielteisiä

yhteisvaikutuksia. VE3:n yhteisvaikutukset arvioidaan kohtalaisen kielteisiksi. Kaikkien voimajohtoreittivaihtoehtojen vaikutukset on arvioitu kokonaisuutena vähäisen kielteisiksi.

Yhteysviranomaisen pitää arvioida oikean suuntaisina, mutta toteaa, että vaikutusten tulkinnessa on korostettava suuren kielteisiä maisemavaikutuksia, joilla olisi laaja maantieteellinen ulottuvuus erityisesti vaihtoehtoisissa VE1 ja VE2. Pohjois-Pohjanmaan liitto toteaa lausunnossaan, että vaihtoehtojen VE1 ja VE2 itäisempi voimalaryhmittymä sijaitsee alueella, jossa tunnistettiin merkittävän suuria kielteisiä maisemavaikutuksia jo energia- ja ilmastovaihemuutoksen valmistelun aikana. Laadittu Kivinevan arviointiselostus tukee ja tarkentaa päätelmää. Jatkosuunnitussa on keskityttävä vaikuttaviin lievennystoimiin, jotta kielteisiä vaikutuksia asumiselle ja elinoloille voidaan lieventää erityisesti Viitastenjärven alueella sekä hankealueen itäpuolella Lamujoen varrella.

Melu

Meluselvityksen mukaan mallinnus ja raportointi on tehty noudattaen ympäristöministeriön helmikuussa 2014 julkaisemia ohjeita (Ympäristöhallinnon ohjeita 2/2014).

Kivinevan melumallinnusten mukaan valtioneuvoston asetuksen ohjearvoja asunnoille ja vapaa-ajan asunnoille ei ylitetä. Taikkonevan (41 voimalaa) ja Leuvannevan (41 voimalaa) kanssa tehdyn yhteisvaikutusmallinnusten perusteella ohjearvo ylitetään 7 havainnointipisteessä Viitastenjärven alueella, mikäli kaikki kolme hanketta toteutuvat maksimilaajuudessa. Korkein äänitaso alueella sijaitsevassa havaintopisteessä on 40,2 dB(A) (vapaa-ajan asunto C, D ja F, ja vakituinen asunto J). Tulosten perusteella hankkeiden yhteisvaikutukset tuulivoimamallin osalta ovat merkittävät.

Yhteisvaikutusten näkökulmasta kokonaisuus edellyttää jatkosuunnittelua, jotta melun ohjearvioihin on mahdollista päästä. Mikäli suunniteltujen Leuvannevan ja Taikkonevan puistojen voimaloiden paikat muuttuvat tai voimalatyyppit ovat nyt laaditussa meluselvityksessä käytettyjä lähtömelutasoja suurempia, on yhteismeluvaikutusten arviointi tarpeen päivittää tarvittavilta osin.

Välke

Hankkeen välkemallinnus on laadittu yleisesti käytössä olevien periaatteiden mukaisesti.

Mikään hankevaihtoehtoista ei ylitä suositeltua kahdeksan tunnin vuotuista todellista välkemäärää. Vaihtoehtoisissa VE1 teoreettisen maksimitilanteen suositus ylittyy kolmessa kohteessa, minkä vuoksi vaikutus arvioidaan kohtalaisen kielteiseksi. Vaihtoehtoisissa VE2 ja VE3 teoreettisen tilanteen suositukset eivät ylitä, ja vaikutukset on arvioitu vähäisen kielteiseksi. Yhteisvaikutukset on arvioitu kaikissa vaihtoehtoisissa vähäisen kielteisiksi.

Yhteysviranomaisen ei voi yhtyä esitettyihin arvioihin vaihtoehdon VE1 osalta, koska välkkeen teoreettisen tilanteen suositusarvot ylittyvät. Täten vaihtoehtoisissa VE1 vaikutukset voivat nousta merkittäviksi.

Selostuksen mukaan vaihtoehdon VE1 suositusarvot ylittävää välkevaikutusta voidaan pienentää pysäyttämällä välkettä aiheuttavat voimalat tietyksi ajaksi. Yhteysviranomaisen toteaa, että jos hanke ylittää välkkeelle annetut suositusarvot hanke voi edellyttää rajoituksia tuulivoimaloiden toimintaan.

Liikenteen aiheuttamat vaikutukset

Arviointiselostuksen mukaan tuulivoimaloiden rakentamisesta aiheutuva liikenne lisääntyy ja liikennevaikutukset ovat joko suuria tai kohtalaisia. Hankkeen liikennevaikutukset syntyvät pääasiassa rakentamisvaiheessa, joka kestää arviolta kaksi vuotta. Yhteysviranomaisen toteaa, että mikäli lähialueelle suunnitellut tuulivoimapuistot toteutuvat, voi kasvanut liikennemäärä rakentamisen seurauksena jatkua useita vuosia, jolloin vaikutukset asutukselle voivat olla merkittäviä myös liikenneturvallisuus huomioiden.

Jos hankkeen kuljetukset edellyttävät maanteiden rakenteiden vahvistamista tai liittymien parantamista, tulee toimenpiteiden suunnitteluun ja suunnitelmien käsittelyyn varata riittävästi aikaa. Mahdolliset parantamistoimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella yhdessä niistä vastaavien viranomaistahojen (Elinvoimakeskus tai Väylävirasto) kanssa. Tämä koskee myös hankkeen valmistumisen jälkeisiä tieverkon tilapäisrakenteiden ennallistamistoimia.

Viestintäyhteydet

Arviointiselostuksen mukaan Kivinevan hankealueen lähiympäristöön yltävät tv-lähetysasemat ovat Haapavedellä noin 25 kilometriä lounaaseen ja Oulussa noin 81 kilometriä pohjoiseen. Kivinevan tuulivoimahanke voi yhdessä Leuvannevan ja Taikkonevan hankkeiden kanssa aiheuttaa häiriöitä, ja ne saattavat luoda katvealueita Viitaisten ja Pulkanperän alueille. Tuulivoimalat voivat epäedullisessa tapauksessa häiritä myös FM-radion vastaanottoa tuulivoimaloiden takana. Vaikka häiriöalttiille alueelle sijoittuisi vain muutamia asuinrakennuksia, yhteysviranomaisen huomauttaa, että häiriöiden poisto on hanketoimijan vastuulla. Viesti- ja tietoliikenteen häiriöt eivät saa estää esimerkiksi vaaratiedotteiden vastaanottoa.

5.6 Kasvillisuus ja luontotyytit

Kasvillisuus- ja luontoselvitysraporttien nykytilakuvaukset tunnistetuista luontoarvokohteista ovat yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan selkeitä ja informatiivisia, ja ne antavat riittävästi nykytilatietoa vaikutustenarvioinnin pohjaksi.

Luontoselvityksessä esitetyn perusteella vaikuttaa siltä, että hankesuunnitelman mukaisten rakenteiden läheisyyteen sijoittuvat potentiaaliset luontoarvokohteet on riittävällä tasolla inventoitu. Kauempana suunnitelluista rakenteista sijoittuvat yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan kartta- ja ilmakuvatarkastelun perusteella potentiaaliset luontoarvokohteet kuten Vasikkaneva, Pitkäkankaan länsipuolinen ojittamaton suoalue ja Majakankaan pohjoispuolinen maastokarttapohjaan merkattu lähde ei ole rajattu luontoarvokohteiksi. Yhteysviranomaisen suosittelee aina kartoittamaan ja

rajaamaan koko hankealueen luontoarvokohteita, koska sillä voidaan varautua hankkeen suuriinkin muutoksiin.

Selostuksen mukaan sähkönsiirtoreitin SVE3 vaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyypeihin nousevat merkittäviksi, sillä rakentamisen ja toiminnan lopettamisen aikaiset vaikutukset kohdistuvat yhdeksään arvokkaaseen luontotyyppikohteeseen. Hankevaihtoehtojen VE1, VE2 ja VE3 vaikutukset on arvioitu kohtalaisen kielteiseksi ja sähkönsiirtoreittivaihtoehdon SVE1 vähäisen kielteisiksi. Yhteisvaikutukset kaikkien hankevaihtoehtojen ja sähkönsiirron osalta on arvioitu vähäisen kielteiseksi. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hankkeen keskeiset vaikutusmekanismit kasvillisuuteen ja luontotyypeihin on tunnistettu ja yhteysviranomainen yhtyy esitettyyn arvioon.

5.7 Pintavedet

Arviointiselostuksessa on tunnistettu pääasiassa vaikutuksen kohteena olevat pintavedet ja luokiteltujen vesimuodostumien tila. Alueella metsätalous on merkittävä ravinnekuormittaja ja kunnostusojitus lisää kiintoaineen ja orgaanisten aineksien kuormitusta vaikutusalueen pintavesiin. Yhteysviranomainen tuo esiin, että Metsätaloudelle herkäät vesistöt -aineiston mukaan hankkeen vaikutusalueella sijaitseva Viitastenjärvi on tunnistettu metsätaloudelle erittäin herkäksi vesistöksi, jonka herkkyystekijöitä ovat veden hidas viipymä, happiongelma, merkittävä metsätaloustalouden sekä tilan heikkenemisriski. Leuvanjärvi on luokiteltu kyseisessä aineistossa herkäksi, kuten myös Leuvanoja (Kärppärämeen kohdalta eteenpäin erittäin herkkä). Lamujoki on Metsätaloudelle herkäät vesistöt paikkatietoaineiston mukaan erittäin herkkä ja sen herkkyystekijöitä ovat tummumiskehitys, merkittävä metsätaloustalouden ja vesistössä oleva lohikalakanta. Lamujoen osalta yhteysviranomainen lisää, että jokeen on suunniteltu ja toteutettu vuosien 2024 ja 2025 aikana vesistökunnostustoimenpiteitä, joiden tavoitteena on ollut erityisesti harjuksen poikastuotantomahdollisuuksien parantaminen. Tämä on syytä huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa.

Arviointiselostuksessa ei esitetä kokonaisarviota pintavesien herkkyydelle. Selostuksen mukaan järvien herkkyyden arvioidaan olevan suuri johtuen hankealueella olevien happamien sulfaattimaiden todennäköisesti suuresta osuudesta, hankkeen sijainnista valuma-alueella sekä vesimuodostumien nykyisestä tilaluokituksista. Siikajoen ja Lamujoen herkkyyys luokitellaan vähäiseksi. Yhteysviranomainen ei voi täysin yhtyä arvioihin, sillä kuten selostuksessa on mainittu jokien herkkyyttä lisää niiden nykyinen ekologinen tila, hankealueella olevien happamien sulfaattimaiden osuus sekä muiden jokien sekä järvien vähäinen määrä. Näiden lisäksi yhteysviranomainen nostaa esille jokiin jo nykytilanteessa kohdistuvan suuren maankäyttöpaineen ja Lamujokeen tehdyt ennallistamistoimenpiteet, joita arvioinneissa ei ole otettu huomioon.

Kivineva on selostuksessa huomioitu happamuusriskikohteena. Yhteysviranomainen huomauttaa, että myös Jyletneva sijaitsee happamuusriskialueella ja korostaa, että aiemmin tehtyjen selvitysten perusteella metsätaloustalouden maankäsittelyssä tulee varautua happamien sulfaattimaiden esiintymiseen, vaikka niiden esiintymisen

todennäköisyys geologisen tutkimuskeskuksen kartta-aineiston perusteella olisi pieni. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös sähkönsiirtoreitillä SVE3 olevat mustaliuske-esiintymät. Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeen rakentaminen happamien sulfaattimaiden ja mustaliuskeiden esiintymisalueilla voi lisätä pintavesien happamoitumisriskiä, mikä tulee ottaa huomioon jatkosuunnittelussa ja lieventämistoimenpiteitä laadittaessa.

Yhteysviranomaisen toteaa, että selostuksessa esitetyt vaikutusmekanismit on tunnistettu oikean suuntaisesti. Vaikutukset on useimmiten arvioitu kestoltaan lyhytaikaisiksi, mutta yhteysviranomaisen huomauttaa, että perustelut kestolle puuttuvat ja osa vaikutuksista, kuten tiestön rakentamisen ja ojitusten vaikutukset, ovat pysyviä. Yhteysviranomaisen toteaa, että lyhytaikaisetkin vedenlaadun heikentymiset voivat aiheuttaa pidempiaikaisia vaikutuksia vesistöön. Yksityiskohtaiset kuivatussuunnitelmat ja niihin liittyvät vesiensuojelutoimenpiteet tulee esittää viimeistään vesilain mukaisessa ojitusilmoituksessa, mutta hankkeen sujuvuuden takaamiseksi, niiden suunnittelu on syytä aloittaa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Yhteysviranomaisen tuo esille, että hankealueella sijaitsee Kivilampi, joka sijoittuu hankealueen luoteisosaan. Kivilampi on käsitelty luontoselvitykset liitteessä 3. a), jossa se on tunnistettu vesilain 2. luvun 11 §:n mukaiseksi suojeltavaksi vesiluontotyyppiksi. Lammen läheisyyteen sijoittuu uusi rakennettava tie sekä vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 voimala numero 2. Vesilain 2:11 §:n mukaan luonnontilaisen ja pinta-alaltaan enintään yhden hehtaarin kokoisten lampien ja järvien, jotka sijaitsevat muualla kuin Lapin maakunnassa, luonnontilan vaarantaminen on kielletty ja tulee jatkossa täsmentää hankkeen suhdetta vesilain mukaisiin säädöksiin.

Hankkeen vaikutusten merkittävyys on arvioitu kohtalaisen kielteiseksi vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 rakentamisen sekä yhteisvaikutusten osalta. Muuten vaikutukset on arvioitu korkeintaan vähäisen kielteiseksi. Selostuksen mukaan hankkeen ei arvioida vaikuttavan vesienhoidon tilatavoitteisiin. Yhteysviranomaisen ei täysin yhdy esitettyyn arvioon vaan katsoo, että pintavesiin kohdistuu jo nykytilassa merkittäviä paineita, joita hanke toiminnallaan lisää. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeesta pintavesiin kohdistuvat vaikutukset voivat nousta merkittäväksi.

Yhteysviranomaisen pitää selostuksessa esitettyjä lieventämistoimia oikeansuuntaisina, mutta huomauttaa niiden väljyydestä ja epäselvyydestä toteutuksen, ajoituksen ja kattavuuden osalta. Epäselväksi jää, miten maanmuokkaustoimien kuormitusta, kuten kiintoaineen, humuksen ja happamien sulfaattimaiden kulkeutuminen pintavesiin tullaan ehkäisemään koko hankkeen rakentamistöiden osalta. Yhteysviranomaisen toteaa, että pintavalutuskentät, kosteikot ja laskeutusaltat sekä riittävät suojaetäisyydet ja pylvässijoittelu ovat keskeisiä keinoja vähentää hankkeesta vesistöihin kohdistuvaa haittaa. Arviointiselostuksessa esitettyjä lieventämistoimenpiteitä tulee tarkentaa haitallisten vaikutusten lieventämiseksi/poissulkemiseksi.

Aurinkovoiman rakentamisen osalta on kuvattu, että rakentamisen aikana hyödynnetään laskeutusaltaita ja pintavalutuskenttiä, jotka rakennetaan ennen muita rakennustöitä.

Yhteysviranomainen toteaa periaatteen olevan hyvä, mutta arviointiselostus jättää epäselväksi, onko pintavalutuskentille soveltuvia sijainteja selvitetty, tai onko hankkeessa tarkoitus hyödyntää turvetuotannon pintavalutuskenttiä. Yhteysviranomainen huomauttaa, että Neovan Kivinevalla tuotanto on kokonaan päättynyt ja pintavalutuskenttien pumppaamot on purettu. Jälkihoitotoimet ovat vielä kesken, joten alue on vielä Lupa- ja valvontaviraston valvonnassa.

Yhteysviranomainen muistuttaa, että tuulivoimapuiston ja sähkönsiirtoreitin rakentamisesta pintavesiin kohdistuvat haitat ovat pääosin sellaisia, joita voidaan vähentää huomattavasti hyvällä suunnittelulla ja toteutuksella. Lähtökohtana toimenpiteiden suunnittelussa tulisi olla, ettei hankkeella lisätä paineita, joita vesienhoitosuunnitelman mukaan pitäisi jo nyt vähentää. Yhteysviranomainen korostaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, ettei hanke yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa heikennä vesimuodostumien tilaa tai vaaranna vesienhoidon tilatavoitteiden saavuttamista. Yhteysviranomainen muistuttaa, että pintavesimuodostuman tilan heikentyminen tarkoittaa jo yhden luokittelutekijän heikentymistä yhdellä tilaluokalla väliaikaisesti.

5.8 Yhdyskuntarakenne ja maankäyttö

Hankkeen vaikutuksien yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön on arvioitu olevan kohtalaisen kielteisiä vaihtoehtoissa VE1 ja VE2, ja vähäisen kielteisiä vaihtoehdossa VE3. Yhteisvaikutukset on arvioitu kaikissa hankevaihtoehtoissa olevan kohtalaisen kielteisiä. Yhteysviranomainen ei voi täysin yhtyä tähän näkemykseen. Vaihtoehtojen VE1 ja VE2 itäisemmät voimalaryhmittymät poikkeavat selvästi energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavassa osoitetusta aluerajauksesta, ja molemmissa vaihtoehtoissa yli puolet suunnitelluista voimaloista sijoittuu maakuntakaavassa osoitetun tv-alueen (tv-1 396) ulkopuolelle. Tämän lisäksi hankkeen normaalitoiminnan aikaiset yhteisvaikutukset elinoloihin ja asumiseen yhdessä Leuannevan ja Taikkonevan hankkeiden kanssa on arvioitu suuren kielteisiksi vaihtoehtoissa VE 1 ja VE 2. Yhteysviranomainen toteaa arvioinnin vastaavan muiden arviointimenettelyjen myötä saatua kuvaa hankkeiden suurista kokonaisvaikutuksista. Yhteysviranomainen toteaa, että näin arvioidut vaikutusmekanismeiltaan epäsuorat toiminnan aikaiset vaikutukset osoittavat myös nykyiseen maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen aiheutuvien vaikutusten voivan muodostua merkittäviksi. Vaihtoehdossa VE3 useasta eri ilmansuunnasta Viitastenjärven alueelle kohdistuva visuaalinen maisemavaikutus on merkittävästi lievempi kuin vaihtoehtoissa VE1 ja VE2 toteuttaen siten myös maakuntakaavan alueelle osoittamia tavoitteita ja kehittämisperiaatteita.

Yhteysviranomainen toteaa, että jatkotyössä tulee tarkastella, voiko hankkeen toteutumisesta yksin tai ottaen huomioon ympäristön nykytilan todennäköinen kehittyminen aiheutua sellaisia ympäristövaikutuksia, joiden osalta kaavaratkaisu on ristiriidassa maakuntakaavan kaavaohjauksen kanssa. Jatkosuunnittelussa on syytä huomioida ne perusteet ja herkkyydet, minkä pohjalta maakuntakaavaratkaisu on laadittu ja tarkoitettu ohjaamaan maakunnallista tuulivoimakokonaisuutta. Hankkeessa on

tunnistettu esimerkiksi luontoympäristöön ja lähialueen asutukseen sekä maisemaan liittyviä merkittäviä vaikutuksia. Nämä vaikutustyytit ovat vaikuttaneet myös maakuntakaavassa osoitettuun tv-aluevaraukseen.

Kuten arviointiselostuksessa todetaan sähkönsiirtovaihtoehto SVE3 sijoittuu yhden yleiskaavassa osoitetun, mutta vielä rakentamattoman rakennuspaikan kohdalle. Yhteysviranomaisen pitää tämän osalta oikeana arviota, että voimajohto estää yleiskaavassa osoitetun rakennuspaikan toteuttamisen.

Arviointiselostuksessa on tuotu esille alueen toteuttamisen edellyttämä yleiskaavoitus. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että selostuksessa esitetty toteama, että kaavan laadinnasta vastaavat hanketoimija ja tuulipuiston omistaja ei ole voimassa olevan lainsäädännön mukainen, vaan kaavan laadinnasta vastaa alueidenkäyttölain (132/1999) mukaisesti kunta.

5.9 Muut ympäristövaikutukset

5.9.1 Eläimistö: lepakot, liito-orava, saukko ja viitasammakko

Lepakot

Toteutetun kartoituksen perusteella on saatu karkea käsitys laajan hankealueen merkityksestä lepakoiden elinympäristönä. Selvityksen perusteella ei voida varmistua onko hankkeen vaikutusalueella erityistä potentiaalia tai merkitystä lepakoiden elinympäristönä. Epävarmuuden poissulkemiseksi tulee tarvittaessa täydentää erillisselvitystä merkityksen täsmentämiseksi. Tulee täsmentää voiko erityisesti muuttuvan maankäytön alueella sijaita lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, lepakoille tärkeitä alueita tai kulkuyhteyksiä.

Liito-orava

Hankealueen osalta liito-oravaan ei ole arvioitu kohdistuvan lainkaan vaikutuksia. Sähkönsiirtoreitillä SVE3 on rajattu yksi liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka. Lisäksi reitin lähelle sijoittuu viisi liito-oravalle soveltuvaa metsäaluetta. Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että luonnonsuojelulain 78 §:n vastaisia vaikutuksia liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkaan ei voida poissulkea.

Saukko

Tehdyissä saukkokartoituksissa on tehty lukuisia saukkoon viittavia havaintoja, joiden perusteella on hankealueelta määritetty yhteensä kuusi ja sähkönsiirtoreitin SVE3 alueelta kolme lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkaa.

Selostuksessa ei ole tarkalleen yksilöity sitä, kuinka moneen todennettuista saukon lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin voi aiheutua luonnonsuojelulain 78 §:n vastaisia toimia. Myös lievennystoimet on kuvattu varsin yleispiirteisellä tasolla; vaikka esitetyt toimet ovat todennäköisesti toimivia ja asianmukaisia, jää niiden riittävydestä kohdentamattomina ja tarkentamattomina epävarmuutta.

Hankkeen jatkosuunnittelussa on syytä arvioida ja varmistaa yksilöiden jokaisen tunnistetun saukon lisääntymis- ja levähdyspaikan osalta, ettei luonnonsuojelulain 78 §:n vastaisia toimia aiheudu. Myös lieventämistoimet on syytä suunnitella kohdekohtaisesti. Mikäli näiden heikentävien toimien poissulkeminen on mahdotonta, on hankkeen etenemiseksi haettava luonnonsuojelulain 83 §:n mukaista poikkeuslupaa, jonka edellytyksistä säädetään samassa pykälässä.

Viitasammakko

Hankealueelta viitasammakkohavaintoja on tehty vain Naurisnevalle sijaitsevalla paikalla, joka on rajattu lisääntymis- ja levähdyspaikaksi. Kyseiselle paikalle kohdistuva haitta on arvioitu vähäiseksi hankkeen rakennusvaiheessa. Sähkönsiirtoreitti SVE3:n osalta on määritetty kaksi viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaa. Näistä toinen sijoittuu osin johtoaukealle ja toinen puolestaan sähkönsiirtoreitin vaikutusalueen ulkopuolelle.

Yhteysviranomainen huomauttaa, että Lajitietokeskuksen havaintotietojen mukaan hankealueella on tehty vuonna 2022 viitasammakkohavaintoja läntisemmän aurinkovoima-alueen koillispuolelta. Kyseinen paikka on myös määritetty lajin lisääntymis- ja levähdyspaikaksi, ja siksi se tulee huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa. Yhteysviranomainen toteaa myös, että esitetyillä asianmukaisilla lieventämistoimilla luonnonsuojelulain 78 §:n vastaiset vaikutukset ovat tunnistetuilla kohteilla varsin todennäköisesti estettävissä, mikä tulee varmistaa hankkeen jatkosuunnittelussa.

5.9.2 Pohjavedet

Pohjavesivaikutukset on arvioitu pääosin riittävästi ja vaikutusten arviointi on oikeansuuntaista, huolimatta talousvesikaivoja ja lähteitä koskevia epäselvyyksiä, kuten sitä onko vaikutusten arvioinnissa huomioitu asukaskyselyssä selvitettyjä sähkönsiirtoreittivaihtoehtojen SVE1 ja SVE3 läheisyydessä olevia lähteitä ja talousvesikaivoja, sekä huomioitu peruskartassa voimaloiden 20 ja 21 koillispuolelle sijoittuvaa lähdeä. Kyseiset kohteet on syytä huomioida jatkosuunnittelussa, ja mm. talousvesikaivojen osalta arviointiselostuksessa on todettukin näin tehtävän kaikissa toteutusvaihtoehdoissa. Yhteysviranomainen katsoo, että lähteiden luonnontilan selvittäminen on tärkeää, mikäli ne sijaitsevat hankkeen vaikutusalueella. Yhteysviranomainen muistuttaa, ettei lähteiden luonnontilaa saa vaarantaa, eikä veden käytölle talousvetenä saa aiheutua haittaa (VL 2 luku 11 § ja VL 3 luku 2 §).

Alueelle saapumisreittien osalta yhteysviranomainen kiinnittää huomiota, että yksi reiteistä näyttäisi kulkevan Launolankankaan pohjavesialueen kautta, jossa olevaa tietä on selostuksen mukaan suunnitteilla parantaa noin 180 metriä hankkeen tarkoitukseen. Tiestön parantaminen tuulivoimahankkeen vaatimusten mukaiseksi vaatii yleensä mittavia kaivuutöitä, jolloin riski pohjaveden määrällisen tilan muutokseen on olemassa. Lisäksi on huomioitava, että pohjavedenpinta varsinkin muodostuman reunaosissa on yleensä lähellä maanpintaa, jolloin on olemassa riski, että kaivuutöiden yhteydessä vettä johtavat kerrokset kaivetaan auki. Tällöin saattaa aiheutua pohjavesiesiintymän antoisuutta alentavaa pohjaveden purkautumista tai pohjaveden laadun heikkenemistä. Niin ikään

työkoneiden ja kuljetusajoneuvojen vuoto-/onnettomuustilanteet ovat mahdollisia ja niistä aiheutuva riski pohjaveden pilaantumiselle on suuri. Rakentamisvaiheessa tarvittavan raskaan liikenteen määrä on huomattava ja nostaa pohjavesialueelle kohdistuvaa riskiä nimenomaan polttoaine ym. vuotojen osalta. Riskiä voidaan pitää pohjaveden pilaamiskiellon tarkoittamana vaaran aiheuttamisena tai ainakaan tätä ei voida sulkea ennalta arvioiden pois.

5.9.3 Maa- ja kallioperä

Hankkeen maa- ja kallioperä sekä maa-ainesten otto hankealueella ja sähkönsiirtoreiteillä on kuvattu arviointiselostuksessa ja vaikutukset niihin on yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan arvioitu YVA-vaiheeseen riittävästi ja asiantuntevasti.

Mustaliuskeiden osalta yhteysviranomainen kehottaa huomioimaan mustaliuskeviivoille määritettyä noin sadan metrin vyöhykettä, jossa mustaliuskeainesta voi esiintyä. Tämä on syytä huomioida ja selvittää mustaliuske-esiintymien paksuudet ja keskimääriset rikkipitoisuudet sekä se, kuinka lähellä maanpintaa ne sijaitsevat. Suurin riski liittyy mustaliuskeisiin, joiden paksuus on yli kolme metriä ja ne sijaitsevat lähellä maanpintaa ja sisältävät paljon rikkiä.

5.9.4 Ilmasto

Hankkeen ilmastovaikutuksia on tarkasteltu koko elinkaaren ajalta ja hiilinielujen ja -varastojen määrää on arvioitu kattavasti. Alueen maaperän ominaisuuksia on myös kuvattu kattavasti ja huomioitu sen rooli hiilivarastona sekä mahdollisena päästölähteenä. Myös laskelmiin liittyviä epävarmuuksia ja rajoituksia on avattu sekä haitallisten vaikutusten lieventämiskeinoja on esitetty monipuolisesti. Eri hankevaihtoehtoja on verrattu toisiinsa ja esitetty hankkeen kokonaispäästöt selkeästi. Hankkeen päästöjen mittakaavaa on havainnollistettu myös mm. vertaamalla niitä suomalaisten hiilijalanjälkiin. Sopeutumisen tarpeita ja ilmastoriskejä ei ole tarkasteltu juurikaan jostain syystä ilmasto-osiossa, johon ne ehkä selkeyden vuoksi kuuluisivat, mutta sen sijaan tarkastelu on tehty kansallisten strategioiden ja ohjelmien yhteydessä.

6 Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat sekä arvioinnin huomioon ottaminen lupamenettelyssä ja luvassa

6.1 Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Yhteysviranomainen tuo esiin seuraavia huomioita hankkeen edellyttämisestä luvista, suunnitelmista ja ilmoituksista.

Luonnonsuojelulain (9/2023) mukainen poikkeuslupa

Mikäli haitallisia vaikutuksia todettuihin liito-oravan, viitasammakon ja saukon lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin ei voida hankkeessa poissulkea, on hankkeen etenemiseksi haettava

luonnonsuojelulain 83 §:n mukaista poikkeuslupaa, jonka edellytyksistä säädetään samassa pykälässä.

Rakentamislupa

Arviointiselostuksessa esitetään, että ”myös aurinkovoimaloille tarvittavat luvat käsitellään samassa osayleiskaavassa ---”. Yhteysviranomaisen täsmentää, että tällä tarkoitetaan, että aurinkovoimaloiden sijoittumisen maankäyttöllisiä edellytyksiä tarkastellaan samassa osayleiskaavassa. Vireillä olevassa alueidenkäyttölain uudistuksessa on tavoitteena tuoda lakiin aurinkovoimayleiskaavaa koskevat erilliset pykälät. Riippumatta siitä, käsitelläänkö yleiskaavan hyväksyminen voimassa olevan lain mukaisesti vai uudistuvan alueidenkäyttölain mukaisesti, aurinkovoimaloiden rakentaminen edellyttää rakentamislain mukaisia rakentamislupia.

Lunastuslupa

Laki eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta (768/2004) eli ns. lunastuslupalaki liittyy oleellisesti arviointiselostuksen sähkönsiirron ympäristövaikutuksiin. Lunastuslupalain uudistuksen myötä lain piiriin kuuluvien energiansiirtohankkeiden toteutuksen mahdollistaviin lunastuslupiin voidaan liittää aiempaa täsmällisempiä määräyksiä merkittävien ympäristövaikutusten rajoittamisesta (Laki eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta, 4 §). Lupa- ja valvontavirasto esittää lunastuslupaviranomaiselle näkemyksensä lunastuslupaan liitettävistä lupamääräyksistä. Lupamääräysten laatimisessa hyödynnetään perustellussa päätelmässä esitettyjä muutos-, lievennys- tai jatkoselvitystarpeita. Lupa- ja valvontavirasto myös valvoo myönnetyn lunastusluvassa ympäristön turvaamiseksi annettujen määräysten noudattamista. Lunastuslupalain muutos on syytä huomioida sähkönsiirron jatkosuunnittelussa ja optimaalisen reitin valinnassa.

Ojitusilmoitus

Selostuksessa mainitaan asianmukaisesti, että valtion valvontaviranomaiselle on tehtävä ojitusilmoitus vähäistä suuremmasta ojituksesta. Yhteysviranomaisen täsmentää, että hankkeen rakentamistoimenpiteiden alueella ojitusten määrä tulee erittäin todennäköisesti ylittämään vähäisen rajan, jolloin niistä tulee tehdä Lupa- ja valvontavirastolle ojitusilmoitus. Lupa- ja valvontavirasto antaa ojitusilmoituksesta lausunnon, jossa mm. arvioidaan tarve vesilain mukaiseen lupaan.

Metsänkäyttöilmoitus

Metsäkeskus tuo esiin lausunnossaan, että tarvittavien lupien listaan tulee lisätä metsänkäyttöilmoitus, joka tarvitaan, kun puuta hakataan ja metsämaata otetaan muuhun kuin metsätalouden käyttöön.

6.2 Arvioinnin huomioon ottaminen lupamenettelyssä ja luvassa

Hanketta koskevaan lupahakemukseen on liitettävä arviointiselostus ja tämä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä. Lupaviranomaisen on varmistettava, että

perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistaessa. Hankkeesta vastaava voi tarvittaessa pyytää ennen lupa-asian vireille tuloa yhteysviranomaisesta esittämään näkemyksensä perustellun päätelmän ajantasaisuudesta. Ajantasaistamisen tarvetta voidaan joutua tarkastelemaan esimerkiksi, jos hanke on muuttunut tai arvioinnista on kulunut pitkä aika.

Lupaviranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän. Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on asianmukaisesti otettava huomioon arviointiselostusta koskevien kuulemisten tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon. Lupalaeissa on lisäksi tarkemmat säännökset ympäristövaikutusten arviointimenettelyn huomioon ottamisesta.

7 Perustellun päätelmän toimittaminen ja siitä tiedottaminen

Yhteysviranomaisella toimittaa perustellun päätelmän sekä kopiot arviointiselostuksesta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle.

Perusteltu päätelmä toimitetaan tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille, vaikutusalueen kunnille, maakunnan liitolle ja muille asianomaisille viranomaisille.

Perusteltu päätelmä annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella YVA-lain 23 §:n mukaisesti. Lisäksi perusteltu päätelmä sekä saadut lausunnot ovat nähtävillä ymparisto.fi-palvelussa osoitteessa: www.ymparisto.fi/kivinevantuulivoimaYVA.

8 Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus

Suoritemaksu on 17 200 euroa.

Yhteysviranomaisen perustellusta päätelmästä perittävä maksu on määritelty hankkeen vaatiman työmäärän mukaisesti (24–32 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen maksuista annetun asetuksen perusteella (asia tullut vireille vuonna 2025).

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että perustellusta päätelmästä perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Lupa- ja valvontavirastosta kuuden kuukauden kuluessa tämän perustellun päätelmän antamispäivästä.

9 Sovelletut säännökset

- Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 19 ja 23 §
- Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 4 §
- Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §
- Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025.

Perustellun päätelmän valmisteluun ovat osallistuneet seuraavat Lupa- ja valvontaviraston asiantuntijat: alueidenkäytönasiantuntija Timo Leikas, alueidenkäytönasiantuntija Touko Linjama, ylitarkastaja Veli-Matti Kangas, ympäristöasiantuntija Maija Schuss, ylitarkastaja Kirsi Kalliokoski, ympäristöasiantuntija Aino Niemi, ylitarkastaja Antje Neumann, ylitarkastaja Heli Törrtö, ylitarkastaja Eevastiina Talvisto, ylitarkastaja Elisa Kyllönen ja ylitarkastaja Antti Pöllänen. Lisäksi valmisteluun osallistuivat vuonna 2025 Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen asiantuntijat: asiantuntija Jarkko Pietilä ja liikennejärjestelmäasiantuntija Karri Hakala.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ympäristöasiantuntija Maija Schuss ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Kirsi Lehtinen.

Liitteet

Liite 1. Lupa- ja valvontaviraston salassa pidettävä lausunto liittyen suureen petolintuun (vain hankkeesta vastaavalle)

Liite 2. Lupa- ja valvontaviraston lausunto Natura-arvioinnista, Haapaveden lintuvedet ja suot (julkinen)

Liite 3. Metsähallituksen lausunto Natura-arvioinnista, Haapaveden lintuvedet ja suot (poistettu salassa pidettäviä tietoja, JulKL 621/1999: 24 §, kohta 14)

Liite 4. Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus (vain hankkeesta vastaavalle)

Jakelu

Kivinevan Tuulipuisto Ky

Ecobio Oy

Siikalatvan kunta

Siikajoen kunta

Haapaveden kaupunki

Raahen kaupunki

Tiedoksi

Lausunnon antajat (sähköisesti)

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihde: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/20385/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/20385/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Schuss Maija 18.02.2026 14:18

Ratkaisija Lehtinen Kirsi 18.02.2026 14:29

Suoritemaksua koskeva oikaisuvaatimusohje

1 Oikaisuviranomaisen

Tässä päätöksessä määrättyyn suoritemaksuun saa hakea oikaisua kirjallisesti Lupa- ja valvontavirastolta.

2 Oikaisuvaatimuksen tekoaika

Kirjallinen oikaisuvaatimus on tehtävä **kuuden kuukauden** (6 kk) kuluessa maksun määräämisestä (päätöksen tekopäivä). Määräaikaa laskettaessa päätöksen tekopäivää ei oteta huomioon. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai, oikaisuvaatimuksen tekoaika päättyy ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

3 Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Oikaisuvaatimus osoitetaan Lupa- ja valvontavirastolle ja **toimitetaan Lupa- ja valvontaviraston asiointiosoitteeseen**, joka näkyy tämän asiakirjan lopussa.

Oikaisuvaatimuskirjelmän voi toimittaa henkilökohtaisesti tai asiamiehen tai muun laillisen edustajan toimesta. Omalla vastuullaan kirjelmän voi lähettää postitse, sähköpostitse, telekopiona tai lähetin välityksellä. Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä Lupa- ja valvontavirastossa viimeistään oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen klo 16.15.

4 Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja kotikunta
- jos oikaisuvaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on muu henkilö, myös tämän henkilön nimi ja kotikunta on ilmoitettava
- postiosoite, puhelinnumero ja sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset oikaisuvaatimuksen tekijälle voidaan toimittaa
- päätös, jonka suoritemaksusta vaatimuksessa on kyse, asiatunnuksineen
- millaista oikaisua suoritemaksuun vaaditaan; sekä
- perusteet, joilla oikaisua vaaditaan

4.1 Oikaisuvaatimuksen liitteet

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä

- Lupa- ja valvontaviraston päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- mahdolliset asiakirjat, joihin oikaisuvaatimuksen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä jo aikaisemmin ole toimitettu viranomaiselle

- asiamiehen valtakirja, ellei tämä ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011) tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja eli ns. lupalakimies

Jos viranomaiselle toimitetussa sähköisessä asiakirjassa on selvitys asiamiehen toimivallasta, asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa. Viranomainen voi kuitenkin määrätä valtakirjan toimitettavaksi, jos viranomaisella on aihetta epäillä asiamiehen toimivaltaa tai sen laajuutta (Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 9 § (534/2016)).

4.2 Allekirjoitus

Oikaisuvaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava oikaisuvaatimuskirjelmä.

Viranomaiselle saapunutta sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä (Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 9 § (534/2016)).

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihe: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Salassa pidettäviä asiakirjoja ei tule toimittaa tavallisena sähköpostina, vaan ne tulee toimittaa turvasähköpostia käyttäen (<https://turvaviestilvv.fi>).

Käyntiosoite: Yliopistonkatu 38, 33100 Tampere

Muut toimipaikkojen osoitteet löytyvät lvv.fi